

Oförglömlig Pirandello- improvisation på Svenska teatern

Luigi Pirandello som älskade att tala om sig själv och sin konst, tröttnade aldrig på att framhålla att han framför allt var humorist. En, "där i själva skapelseögonblicket kunde fördubbla sig" och liksom antikens dubbelhermer le och gråta med samma anlete. Skratta åt sin egen gråt, se det komiska i samma ögonblick som det tragiska, fatta de falska tonerna som skorrar samtidigt som de rena — det är ungefär vad

ning av att 70 år har gått sedan den store ungerske kompositören och pianisten avled.

Bland de länder, som är representerade, märks bl. a. Sovjetunionen, England, Kina, Frankrike, Österrike, Polen, Italien, Västtyskland, Argentina och Australien. Sovjetunionen representeras av de fyra pianisterna L. Vlasenko, J. Airapetian, V. Vasiljev och L. Behrman. 18 inom musiken kända personer från 11 länder sitter i tävlingsjuryn, bl. a. professor J. Briusjkov från Sovjetunionen. (TASS)

Pirandello vill ha sagt med sitt lilla intermezzo *Questa sera si recita a soggetto* — I kväll improviserar vi — som i *Piccolo Teatro*s version på Svenska teatern blev en oförglömlig upplevelse.

Pjäsens innehåll är bekant från ett referat i tidningen i går, och vilken strålande och samtidigt infernalisk humor fyllde inte dessa korta glimtar från en teaterrepetition, där skådespelarna ömsom är ovilliga, än lever sig in i sina roller och än improviserar över sina repliker för att komma i stämning. Änjo kapitulerade man inför *Piccolo Teatro*s fulländade konst och fullfjädrade tekniska virtuositet. Det betydde ingenting om man begrep språket eller ej, stämmornas rika register, konsten att tala fullt naturligt, men ändå så att varje bokstav hördes, var en sådan njutning att lyssna till, att de uppträdande kunde ha sagt "rabarber, rabarber", eller läst upp en matsedel

och man skulle ha suttit lika hänförd ändå.

Aftonens stora stund blev i mitt tycke scenen där primadonnan försöker besvärja bort sin tandvärk genom att be till Madonnan medan hennes medspelande agerar en parodi på Trubaduren för att förströ henne. Spelet var utformat in i minsta detalj, men samtidigt så spontant och temperamentsfullt, att man tyckte att ord och känslor föddes just under de ögonblick den groteska aktionen pågick. En annan scen som också är karakteristisk för Pirandellos demoniska komik, är den när den döende faderns framställare misslyckas i sin entré, men sedan på nytt lever sig in i rollen med en så intensiv glöd att parodin glider in i naket patetiska tongångar för att sedan genom ett genialiskt Pirandellogrepp kulminera i en löjlig final färgad av diktarens egendomligt spydiga sätt att kommentera tillvarons överraskningar.

Rollen genomlevdes med en frodighet och inspiration av Antonio Battistella, som lät tolkningen gnistra i alla fasetter från djupaste purpur till gladaste himmelsblått och orange. Mer än i "Två herrars tjänare" kunde man i "Questa sera si recita a soggetto", beundra de olika skådespelarnas individuella insatser. Pirandellos talang för att skriva briljanta roller med ypperliga möjligheter till stort utspel är lika iögonfallande här som i någon av hans stora dramer. Marcello Moretti med sitt härjade faunansikte var som regissören Doktor Hinkfuss, namnet är antagligen en hänsyftning på Pirandellos studier i den tyska romantikens filosofi, som en levande symbol på författarens definition av humor "som en liten djävul som plockar sönder mekanismen i de figurer känslan skapat". Det var en presta-

tion mer dämpad i koleriten än Arlecchinon i Goldonis komedi, men i fråga om karaktäristikens skarpsinnighet och utmejsling fullt jämbördig med "commedia dell' arte"-figuren". Giusti Dandolo målade med bred och saftdrypande pensel ett överdådigt porträtt av teaterns primadonna, fru Ignazia, och slutaktens långa monolog i vilken den olyckliga Momina plågas av sin make och vansinnig av sorg begråter sina barn, gestaltades med alldeles fantastisk inlevelse av Valentina Fortunato. Den perfekta misenscenen var Giorgio Strehlers.

Publiken var entusiastisk till den grad att när händerna inte räckte till tog man klackarna till hjälp. Teaterchefen Runar Schauman överräckte lagerkransen och Gerda Wrede tackade "Piccolo Teatro" på svenska och italienska för några oförglömliga dagar, och där i instämde säkert alla de som sett teaterns föreställningar. Men det var ett tack som också inneslöt en hjärtlig önskan om snart återseende.

H. K.